

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

IV. De Christo & Ecclesia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

*Septem dona Sp.
S. totidem vitis
peccatoris oppo-
sita.*

*Septem beatitu-
dines quomodo
in anima homi-
nis per Sp. S. for-
mentur.*

Primumque negligentiae opponit Timorem, & qui timet nihil negligit: Curiositati Pietatem, id est affectum ad Deum, quae, sicut dicit Apostolus, ad omne opus bonum utilis est, & omnino contraria curiositati: Concupiscentiae scientiam adnectit, ut sciat seipsam, & in interioribus suis vacans non egrediatur ad concupiscentiam seculi, ne audiat illud. *Si ignoras te pulchra inter mulieres, egredere & pascere hedos tuos*: vel ut sciat quam vana sunt & caduca quae concupiscit: consensui Fortitudinem adjungit, ne vincat ad consensum: consuetudini Consilium, quia cum ventum fuerit ad consuetudinem, tunc verè opus est consilio: contemptui Intellectum, quia consilio jam hominum contempto, nisi per se intelligat periculum suum, jam proximus est desperationi: malitiae Sapientiam, quia sola sapientia vincit malitiam. Destruens autem Spiritus, (scilicet per septiformem gratiam suam) in anima humana septiformem hanc miseriam statim in ea aedificat septiformem beatitudinem, per Spiritum Timoris faciens beatos pauperes spiritu: per Spiritum Pietatis beatos mites: per Spiritum Scientiam beatos lugentes: per Spiritum Fortitudinis beatos esurientes & sitientes justitiam; per Spiritum consilii beatos misericordes; per Spiritum intellectus beatos mundo corde: per Spiritum patientiae beatos pacificos, cum sapientia vincit malitiam, & pax illa Dei exultat in corde quae exuperat omnem sensum: & hæc est perfectio servorum Dei.

ALIA PARABOLA

De Christo & Ecclesia.

a Matt. 22.

b Exod. 1.

c Exod. 3.

*Capivitas Isra-
elitarum sub Pha-
raone, typus ca-
pivitatis nos-
trae sub diabolo.*

*Christus sibi de-
sponsat Ecclesi-
am.*

*Paronymphus
vius David.*

d Psal. 44. a

Esaïas,

e Esaï. 55.

*aliquae Prophe-
tiae.*

Simile est regnum caelorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo ^a. Cumque dies instaret nuptiarum, consuluit pater filium, quam vellet ducere. Ille se elegisse & praelegisse Ecclesiam respondit à saeculo. At pater: Sed captiva, inquit, tenetur in Aegypto, ibique servit in luto, & laterè ^b, venundata sub peccato. Induratum est cor Pharaonis super eam, & aggravata manus: nec dimittet eam nisi in manu forti ^c. Et ego, inquit filius, manus tua & brachium fortitudinis tuae, intrabo Aegyptum in manu forti & brachio extento, & liberabo eam. Et ut obstruam os loquentium iniqua, & redimam eam à calumniis hominum: appendam in statera juxta precium quo venundata est sub peccato, voluntatem scilicet peccati; & econtra precium sanguinis mei: & invenietur illa minus habens, & perveniet ad victoriam judicium meum. At pater: Planè, inquit, perveniet: sed lex est conjugii, sponsae requirere assensum. Requiretur, inquit, inveni David servum meum, virum secundum cor meum. Mittam eum cum cithara, ut loquatur ad cor ejus, & advocet eam & demulceat animos ejus in luto Aegypti assuetos & putrefactos. Missus David Aegyptum ingreditur: & prae paratum habens dulcissimum epithalamii canticum, eructavit de corde suo hoc verbum bonum ^d; *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui, & concupiscet rex decorem tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus.* Jussus etiam Esaïas è vestigio subsequitur, videntq; illam in vinculis captivitatis. *Consurge, inquit, consurge, induere fortitudinem brachii Domini. Elevare, consurge Hierusalem, solve vincula colli tui captiva filia Sion.*

Cumque

Parabola de Christo & Ecclesia. 783

Cumque etiam alii multi intrassent Patriarchæ & Prophetæ, omnes eadem nunciantes, tandem aliquando intelligens illa gratiam Dei surgensque de pulvere, dixit ^f: *Recordatus es mei Domine Deus meus. Misereris, cuius misereris: & misericordiam præstas, cuius misertus eris.* Et sublequens quod sapiens illa Abigail: *Quis, inquit g, me det in ancillam servorum Domini mei, ut lavem pedes servorum Domini mei?* Moxque exurgens, sicut ipsa Abigail, ascendit super asinam, id est, subdidit sibi carnem suam, & secuta est servos regis. Occurrit sponsus festivus & hilaris; tenensque manum dexteram ejus, & in voluntate sua deducens eam, & cum gloria suscipiens eam, introduxit in civitatem regni sui, & in cubiculū genitricis suæ. Et in lectulo charitatis suæ eam collocans, & gratiæ suæ ornamentis eam condecorans, lævâq; suam sub capite ejus ponens, & dextera sua eam amplexans ^h: *Adjuro vos, inquit, filia Ierusalem, ut non suscitatis, neque erigilare faciatis dilectam donec ipsa velit.* Posuitque sexaginta ex fortissimis Israel, qui ambirent lectum, ad bella doctissimos: & unusquisque ensis super femur suum, propter timores nocturnos ⁱ. Osculansque eam osculo oris sui, & valedicens ei, abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, & reverti. Mandavitque ei per Osee Prophetam ^k: *Multo tempore me expectabis, & non erit tibi sacerdos, nec sacrificium.*

Cujus Pharaos ille Ægyptius captans absentiam, convocato exercitu, Veni, inquit, persequar & comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea: evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea. Surgensque cum omni malitiæ suæ nequitia, Ecclesiæ persecutionem indixit. Moxque ejus castra aggrediens, comprehensum Petrum, fratremque ejus Andream crucifixit, Paulum decollavit, Ioannem exiliavit, Bartholomæum decoriavit, Stephanum lapidavit, Laurentium & Vincentium ustulavit, & sanctorum mortibus, mortiumque & tormentorum generibus omnia complevit ^m. *Posuerunt morticina servorum Dei escas volatilibus cæli, carnes sanctorum bestiis terræ. Effuderunt sanguinem innocentem tanquam aquam in circuitu Hierusalem, & non erat qui sepeliret.* Videns Ecclesia defensores suos positos ut oves escarum, ingemuit: & facta est amaritudo ejus amara. Sed terra Ecclesiæ sanguine Martyrum inpinguata, fidelium segetes multiplici quodam germine refundebat: & in præcisione unius centum vel mille reddens, unde vinci sperabatur, vincebat.

Quod barbara illa inimici nequitia deprehendens infremuit, & ad nota calliditatis suæ arma refugiens, à persecutione interim conquievit, viresque contraxit, gladium revocavit, consilium mutavit. Nullus pejor, inquit, quàm domesticus inimicus. Effundam igitur contentionem super principes eorum, & errare eos faciam in invio, & non in via ⁿ. Et cum dicent, pax, pax: non erit pax ^o. Sed suscitabo inter eos hæreses & schismata, & ci-

f Exod. 33.

g Reg. 25.
Consentit Ecclesia, & persequitur coniugium.

h Cant. 2.

i Cant. 3.
Sponsus abiit in regionem longinquam.

k Osee. 3.

l Exod. 15.
Interim Ecclesia persecutionibus premitur.

x. à Tyrannis.

m Psal. 78.

n Psal. 106.

o Hier. 6.

yili & intestino quodam bello omnia turbabo : & facilius suo eos gladio faciam interire, quàm meo. Dixit, & mox terribilis illa hæcenus Ecclesiæ acies ordinata, facta est non terribilis; quia deordinata. Mutuis quippe se vulneribus impetentes, seque invicem hostiliter concidentes, hostibus à longe stantibus & ridentibus, risum & insultationem, Ecclesiæ verò lustum & intolerabilem incussere dolorem. Amaritudo enim eius prius amara, nunc facta est amarior, cum vipereo quodam malo à filiis suis deflebat discerpi viscera sua. Sed continuo egregij curiæ Christianæ milites prævalere, videntes astutam inimici malitiam, spiritum resumpserunt, arma fidei corripuerunt : & malum ex semetipsis viriliter auferentes, Alexander † cum multis Arrium; Augustinus Manichæum, multosque alios: Hieronymus Epicuræum Jovinianum, cæterique cæteras hæresum & schismatum pestes pervadentes, vel fortiter trucidaverunt, vel prudenter à castris propulerunt, pacemque Ecclesiæ & gaudium restituerunt.

Sed heu, heu, nec mare fluctibus, nec ista vita carere potest tentationibus : nec potest esse pax firma & solida, nisi in regione sua. Videns enim peccator, & invidè irascitur, dentibus fremit & tabescit, & nova parans bella ad spiritualia militiæ arma se convertit. Convocansque sui ex excitus egregios illos duces, spiritum scilicet fornicationis, spiritum gulæ, spiritum avaritiæ. Videtis, inquit, quia nihil proficimus & jam totus mundus post ipsos abiit. Sed adhuc experiri habent vires nostras, qui gloriantur se jam effugisse vel eluisse artes meas. Dixit, & castris eos Ecclesiæ immittens, & dormientes omnes & ebrios nocte inveniens (qui enim dormiunt & qui ebrii sunt p, nocte dormiunt & nocte ebrii sunt) continue omnia turbavit. Mox enim omnes seiplos amantes, quæ sua sunt quærètes, non quæ Jesu Christi; hæreditate sibi vendicaverunt sanctuarium Dei, & posuerunt tabernaculum nominis eius ? : non Deo in eo, sed voluntatibus, & voluptatibus suis servientes, quæque Deo oblata vel sacrata, in suos usus vertentes; facientes enim sibi de nominibus & officiis religionis, nomina & auctoritates avaritiæ, elationis & vanitatis, tunicam illam charitatis inconsutilem desuper textam per totum *, purpureumque illud fidei pallium precioso sanguine Agni tinctum, quibus nuditatem sponsæ sponsus operuerat, cæteraque religionis ornamenta reluctanti & reclamanti Ecclesiæ detraxerunt, eamque denudantes, nec se vestientes; quam custodire debuerant, nudam reliquerunt, & de statu quietis eam exturbantes, quantum in ipsis est, de mundo fugere compulerunt.

Sed illa clamans & plorans, & nudata turpitudine, & discoopertis natibus, omnia occulta & pudenda sua risui omnium desponsa exposita, orat filios uteri sui, nec miserentur: obsecrat, & irridetur. Et utraque manu totis viribus panniculos quosdam canonicæ vel monasticæ religionis, qui

Alexand. Episc. Alexand. egregius Antagonista Arrii, vide Baron. An. Do. 315. & 318.

Demum gravissimè à malis Christianis & Clericis.

Cóser. Serm. in Convert. S. Pauli.

p 1. Thef. 5. b

7 Psal. 73.

Abusus honorum & bonorum Ecclesiæ notatur.

7 Ioan. 19.

Parabola, de Fide, Spe, Charitate. 785

vix manus diripientium effugerant, circa cor & vitales illas partes atrin-
gens, hos saltem dimitti sibi precatur, nec auditur. Et ipsos enim sui illi
non custodes, sed latrones, diripere conantur: ut vel nuditatem suam non
ferens, de hoc mundo fugiat, vel inter eos in frigore malitiæ eorum moria-
tur: fingentes tamen nonnunquam se misereri, vestem de simulatione vir-
tutum, & dissimulatione vitiorum, manu hypocrisis utrinque contextam
vendere illi conantur. Quam illa detestans & abominans, non suscipit, non
recognoscit: Novit illam sapientiæ manibus contextam, tinctam & sacra-
tam Agni sanguine, à sponso sibi derelictam, à filiis sublatam: Aliam nescit,
sed abjicit & respuit. Ideo abjicitur, respuitur, conspuitur, & omnibus op-
probrio habetur.

Hæc sunt nostra, hæc sunt Ecclesiæ periculosa tempora: in quibus
in pace facta est amaritudo ejus amarissima ^f. Sed tria væ abierunt: adhuc re-
stat unum væ, scilicet Angelus Satiæ, in Angelum lucis se transfiguraturus,
sessurus in templo Dei, & ostensurus se tanquam sit Deus ^f. Qui jam my-
steria iniquitatis operatur, prænunciis ejus jam undique Ecclesiæ suggillan-
tibus: *Ecce hic, & ecce illic* ^u. Sed ô sponsa Christi noli credere, noli exire:
sed sustine sponsum tuum, qui te non despicit, nec obliviscitur in tribulatio-
ne: sed quarta vigilia veniet ^x ad te ambulans super mare. Et veni Domi-
ne, veni ad liberandam eam Domine Deus virtutum: qui vivis & regnas
per omnia sæcula sæculorum. Amen.

¶ Esai. 38.

† 1. Cor. 11.
*Ultima perse-
quentio Eccl. ab
Antichristo.*
u 2. Theff. 2.
x Matt. 24.

ALIA PARABOLA;

De Fide, Spe, & Charitate.

REx nobilis potens tres habuit filias, Fidem, Spem, & Charitatem, his
delegavit civitatem eximiam, humanam Animam. In qua cum tres sint
arces, Rationabilitas, Concupiscibilitas, Irascibilitas; unicuique suam con-
tradidit: Fidei primam, Spei secundam, Charitati tertiam. Rationabilitati
præficitur Fides, quia fides non habet meritum, ubi humana ratio præbet
experimentum †. Concupiscibilitati Spes, quia concupiscere nos non licet
quæ videmus, sed quæ speramus: & spes quæ videtur, non est spes. Irasci-
bilitati Charitas, fervor scilicet fervori: ut fervor virtutis fervori naturæ
dominetur: imò fervor naturalis attollat se in fervorem virtutis. Ingressæ
illa unaquæque pro posse suo domum suam ornat & procurat. Custodem
ergo domus suæ in Rationabilitate Fides ponit Prudentiam, ut suum jus in
ea sibi conservet, & rationem sub legibus fidei & intra terminos à fide po-
sitos cohibeat. Ut autem fiducialiter in domo ageret, addidit & Obedien-
tiam. Ut obedientia processum operis, & tolerantiam haberet laboris,
subdidit & Patientiam. Ut autem etiam inferiorem actuum vel sensuum
familiam regere bene posset & dispensare, ipsam ei Dispensationem sasse-
cit. Ut

Tres filie Regis;
Fides, Spes,
Charitas.

† S. Greg. Ho.
26. in Evang.
*His commissa u-
na civitas, A-
nima hum. in
qua tres arces.
Singulis singula
ad custodiam
tradite.*
Fides quos cu-
stodes adhibeat.